

oměry

Právní vztahy

1) Předpoklady

- právní norma (obecný, obligatorní předpoklad)
- právní skutečnosti (konkrétní, nutný předpoklad)

2) Prvky

- subjekty
- objekty
- obsah

Prvky

Subjekty

- **Fyzické osoby** (= přirozené, jednotlivci)
Osoba cca subjekt
- **Právnícké osoby** (= umělé, organizace, firmy)
- **Stát** – veřejnoprávní korporace, (zvláštní právnícká osoba)

Status osoby subjektivita

Dle současné platné právní úpravy, tvoří

- 1) *pasivní status:*

- a) *právní osobnost* /mít práva/

- b) *soubor základních práv a svobod*

- 2) *aktivní status:* /způsobilost k jednání/

- a) *svéprávnost* /plnoprávnost/

- b) *způsobilost k protiprávnímu jednání*

Náležitosti subjektu

- **právní osobnost** - a) způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti. Občanský zákoník stanoví, že práva může mít a vykonávat jen osoba. Povinnost lze uložit jen osobě a jen vůči ní lze plnění povinnosti vymáhat. (§15 /1)
 - b) soubor základních práv a svobod (§19/1 přirozená P jen člověk)
- **svéprávnost** -a) způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).(§15 / 2)
 - b) Způsobilost k protiprávnímu jednání (§2920)

Pasivní status-Právní osobnost

- vzniká – narozením
- zaniká - smrtí, rozhodnutím o prohlášení za mrtvého
problematika nascitura
- Identifikační znaky člověka
 - jméno
/pseudonym/
 - bydliště

Soubor základních práv a svobod

Plynou z ústavního pořádku a občan. zákoníku (§ 81)

Předmět osobnostních práv:

- Osobnost člověka včetně přirozených P a svobody vlastního žití
 - Život, důstojnost, zdraví, P žít ve zdravém životním prostředí, vážnost, čest, soukromí a projevy osobní povahy

Aktivní status - svéprávnost

Nabytí plné svéprávnosti:

- zletilostí
 - emancipací (přiznání plné svéprávnosti soudem)
 - uzavřením manželství
-
- Nezletilý je způsobilý k jednáním svou povahou přiměřeným jeho rozumové a volní vyspělosti jeho věku

Omezená způsobilost k jednání

- udělení souhlasu zákonným zástupcem dle účelu
- udělení souhlasu k samostatnému provozování závodu neb jiné výtěžné činnosti
- nezletilí nemohou vykonávat závislou práci s výjimkou umělecké, kultur, reklamní a sportovní činnosti
- Pracovněprávní svéprávnost (15 let a ukončení povinné docházky)

Podmínky omezení svéprávnosti

Lze jen omezit nikoli zbavit :

- V jeho zájmu
- Po jeho zhlédnutí
- Zjištění jeho názoru
- S plným uznáním jeho práv a osobní jedinečnosti
- Při zvážení neschopnosti postarat se o své záležitosti

Vždy jen dobu nutnou k obstarání záležitosti nebo určenou, nejdéle však na 3 roky

Instituty

1/ Předběžné prohlášení

2/ Nápomoc při rozhodování

Způsobilost k protiprávnímu jednání

- **Schopnost posoudit své jednání** (rozumová) a ovládnout je (volní stránka)
- Nemožnost zprostit se, pokud konal ve stavu do něhož se přivedl vlastním zaviněním

Právnícké osoby typy

- hospodářského účelu - *korporace*,
(*corpus*) dle oz:
 - 1) na obhajobu zájmů včetně politických -
spolky ,
 - 2) obecně prospěšné (charitativní) – *fundace*,
(*fundus*) = *nadace a nadační fondy*
 - 3) smíšené povahy- *ústavy* ,

Korporace dle zák.o korporacích

- Obchodní společnost
 - evropská společnost (Societas Europaea)
 - akciová společnost
 - společnost s ručením omezeným
 - veřejná obchodní společnost
 - komanditní společnost
 - státní podnik
 - národní podnik
- družstvo
- společenství vlastníků jednotek
- spolek
- nestátní nezisková organizace

Prvky

Objekty

- Věci (movité, nemovité) /NOZ –*hmotné a nehmotné, zvířata ne/*
- Výsledky tvůrčí duševní činnosti (umělecké dílo, vynález...)
- Hodnoty lidské osobnosti (život, zdraví, čest...)
- Chování a jeho výsledky (typ služby, podání zprávy)
- Hmotné objekty, které jsou živými tkáněmi (transplantát)

Prvky

Obsah

Subjektivní práva a právní povinnosti

ad subjektivní práva: - absolutní
- relativní

ad právní povinnosti - dare
- facere / non facere/
- omittere
- pati

Právní skutečnosti

KLASIFIKACE

1/ Dle působení vůle

- a) subjektivní
- b) objektivní

2/ Dle nutnosti důkazu

- a) známé /notoricky, ex offio/
- b) dokazatelné
- c) předpokládané /domněnky/

vyvratitelné *cca* *nevyvratitelné* *zák. práce*

má se za to, že

považuje se, hledí se na

- d) fikce

Není div, že svět je divnějšší než fikce, protože fikce musí dávat smysl. To se v reálném světě vždy neděje.

Mark Twain

Skutečnosti

3) Dle působení

- a) samostatné
- b) složené

4) Dle poměru k společensky žádoucímu působení práva

- a) právní
- b) protiprávní

Právní skutečnosti závislé na vůli

Aprobované

individuální právní akty

• právní jednání

.

.

.

soukromoprávní úkony

Volní jednání
= *subjektivní*

Jednání reprobované

veřejnoprávní

□ protiprávní jednání - delikty

soukromoprávní

- trestné činy (přečiny, zločiny)
- přestupky
- kárné jednání
- soukromoprávní delikty

Nezávislé na vůli

události právní (i protiprávní)

- narození a smrt
- čas

Nezávislé na vůli

= *objektivní*

stavy protiprávní (i právní)

- pracovní úraz
- nemoc z povolání

Uplynutí času

1. Zánik práva uplynutím
lhůty omezující jeho trvání

Kvalifikované účinky
uplynutí času

2. Prekluze

3. Promlčení

4. Vydržení

Druhy právních úkonů, jednání

1. dle počtu subjektů:

- unilaterální
- bilaterální
- multilaterální

2. dle vůle:

- volní
- reálné

3. dle příčiny:

- kauzální
- abstraktní

Druhy úkonů, jednání

5. dle ekonom. ekvivalentu:

- úplné lukrativní
- bezplatné onerózní

6. ostatní:

- mezi živými (inter vivos)
- pro případ smrti (mortis causa)

Náležitosti právního jednání, úkonů

- náležitosti subjektu

- náležitosti vůle

- náležitosti projevu

- náležitosti vztahu

vůle a projevu

- náležitosti předmětu

Náležitosti právních úkonů
(**právních jednání**)

Děkuji za pozornost

